

Svaret skrives på 8:o-blad (format 14 x 20½ cm.)

Landsmålsarkivets kartfrågelista 8

Årseldar.

Följande frågor avse sedan att till vissa högtidsaftnar samla bränsle och göra upp eld (ett stort bål av ris och bråte eller mindre eldar, tjärtunnor eller dylikt) ute i det fria. Frågorna gälla, när intet annat angives, de äldsta i den muntliga traditionen kända förhållandena i orten.

a) När tändes elden (nyårsaftonen, Gregorius, vårfrudagsaftonen, påskaftonen, Valborgsmässoaftonen, aftonen till Kristihimmelsfärdsdag, Peregrinus, pingstaftonen trefaldighetsaftonen, midsommaraftonen eller vid annat tillfälle)? Angav man någon orsak till att man tände dylik eld? - Förekom skallgång eller dylikt samma dag, som man eldade?

b) Vilken var den vanliga benämningen på elden? Exempel: påskeld, Valborgsmässka-se, Valborgsmässbrasa, majeld, majbrasa midsommareld, midsommarstack, "man eldade Ture".

c) Varav bestod bränslet (ris som erhållits genom röjning i markerna, oanvändbar bråte, tjärtunnor o.dyl.)? Har bränslet på båt eller flotte förts utpå sjön och där antänts och fått brinna? Förekom det, att man brände en figur, ett djur, ben eller dylikt i elden?

d) Hur är det i våra dagar (1938) med denna sed? Har den gamla sedan bortlagts? När? Lever den gamla sedan kvar oförändrad? Har den undergått någon förändring? På vilket sätt och när har den förändrats? Har en helt ny sed med eld upptagits i orten? När infördes den nya sedan? Hur kom den nya sedan till orten? Exempel: Till Våla från Dalsland inflyttade bönder införde sedan att tända påskeldar. - Bruket med valborgsmässoeld infördes i Sävsjön från Undersåker år 1874.

Uppgiv vilken ort (socken och by) som avsetts vid frågornas besvarande. Uppgiv ålder och födelseort (socken och by) för de personer, som lämnat uppgifterna!

Landsmålsarkivets kartfrågelista 8 (b).

- a. Har man förr bruket tända en eld, bränna tjärtunnor e.d. ute i det fria någon viss dag på året (påskaftonen, valborgsmässoaftonen, aftonen före Kristihimmelsfärdsdagen, midsommaraftonen eller annan dag)? Vilken dag skedde det?
- b. Vilken benämning hade man på elden?
- c. Ange de gamla någon orsak till att elden tändes?
- d. Minns man, när man först började tända dylik eld i orten? Eller har detta bruk funnits, så långt man kan minnas tillbaka?
- e. Förekom det, att korna släpptes ut på bete för första gången på året dagen efter det elden tänts? När släpptes de eljest?

Vilken socken avser Edert svar? Uppgiv ålder och födelseort (socken och by) för de personer som lämnat uppgifterna.